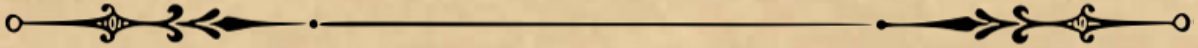

Uluftor.

Et Par Ord om sommerreiser.

[Utsnitt.]

For Nødvendigheden af Touget erindrer vi en Historie om en 17 Aars Dreng, som i Aaret 1823 havde begivet sig med to vorne Kammerater op paa Bræen. Pludselig forsvinder Drengen, ahnende Ulykken, krybe de første hen til Stedet hvor de sidst saae ham og bemærker en Rift som havde været skjult med nyfalden Sne; forgjæves raabe de hans Navn, ligesaa var det uden Følger at nedlade det medhavende Toug, hvilket var for kort; de bestemme sig endelig at gaae tilbage til Bygden og igjen til Stedet med et længere Toug, men dette kunde heller ikke skee før den næste Dag. Et Døgn derefter ere de tilbage paa Ulykkesstedet, skuepladsen havde ikke forandret sig og igjen lode de Touget gaae ned; hvad skeer? De føle det tungt, de hidse og Kammeraten staar livslevende om end noget skatmat for deres Dine. Drengen fortæller at han var pludselig nedsynket, at Faldet var ikke haardt men langsomt, endelig bliver han siddende paa en Affats, vel noget umagelig men dog sikker, naar han støtter sig med hænderne imod den anden Iisvæg. Mørk Nat omgiver ham; han raaber men Ingen svarer og han hører heller ikke sine Venners Raab; hans Skræk opløser sig i Taarer, men denne Rilde udtømmes og uagtet han fryser noget giver han sig dog omsider tilfreds ja tager endog fat paa sin Risteboomme, der ligesaaalidt som hans Hjerne var kommen til nogen Skade. Stedet hvorpaa han laae eller sad var 90 Alen dybt.

Bergenske Merkur.
Søndag den 8de Juli 1838.

Et og Andet.

— Til „Bosfingen” skrives fra Luster. Det er vist ikke saa ofte, man hører Beretning om saa mange ulykker paa et Sted med saa korte Mellemrum som Tilfældet har været paa Gaarden Røneid i Lyster sogn; thi ikke mindre end tre forskjellige Uheld, der alle havde en brat Død tilfølgende, inden et Tidsrum paa omkring 3 Maaneder, ere indtrufne.

Noget ut paa sommeren drufnede en Gut paa henimod Konfirmationsalderen i en liden fra Fjeldet gennem Klippefløsten nedstyrrende Elv. Han gjorde et Sprang hen paa en glat Skraaning, men tabte Fodfæste og styrtede ud i Elven, hvoraf man traf ham op død.

Kort Tid efter forulykkede en Mand, der var ihjelsat med Høslaar nedenunder et Fjeld, som kaldes „Røneidsberget,” idet et Stensfred styrtede ned fra Fjeldet og slog ham ihjel paa Stedet. Manden var Familieforsørger og efterlader sig Kone og Børn i smaa Raar.

Nu er atter indtruffet en Ulykke under Arbejde med Transport af Hø fra en Hølade oppe i Fjeldet over Gaarden. Man har her, ligesom paa mange andre Steder, anskaffet sig en Høtelegraf, hvorefter Høet bringes tilgaards. Den paa Røneid anbragte Telegraf har et meget stærkt Fald, saa at Høknipperne gaar efter strengen med en rasende fart, der kræver stor Forsigtighed ved Modtagelsen. En Dag, som man saaledes arbejdede med at bringe Hø hjem, skulde en Tjenestekarl, der var lidet bevant med dette Arbejde, modtage Høet i Laden og tage Knipperne af strengen; men under dette Arbejde kom han uheldigvis til at staa for nær strengen i det Øjeblik, Knippet kom, saa at dette slog ham mod Vælen, hvortil dette var fæstet, med saadan Kraft, at han faldt død om uden at give det mindste Livstegn ifra sig.

Bergens Tidende.
Lørdag den 28de November 1874.

Fra Havet.

Ulykke. Den 17de ds. indtraf den sørgelige Begivenhed, at 8 Mennesker druknede paa Rejse fra Solvorn til Mariffæren i Hafflo. Da Veiret den omhandlende Dag var stille, maa Uarsagen til Ulykken have været den, at Baaden var overlastet; der var nemlig 8 Mand paa en ganske liden Færingsbaad. Blandt de Forulykkede var der 4 Gaardbrugere, deriblandt 2 af Bygdens bedste Mænd, 2 Husmend og 2 Ungkarle. Paa Baadhvelvet fandtes den følgende Dag 2 Personer hængende fast efter Baadfæstet, men døde; de øvrige Personer vare endnu den 18de ikke gjenfundne. De forulykkede havde den 17de været i Solvorn paa Distriktsmøde, men skjønt der paa denne Dag, som desværre almindeligt ved slige Sammenkomster, en hel Del vare berusede, skal dog ikke dette have været Tilfældet med de Drukne, ialfald ikke i nogen merkbar Grad, og Ulykken maa saaledes alene tilskrives den Omstændighed, at Baaden var overlastet.

Dagens Nyheder.
Tirsdag den 27de Juli 1875.

Difteritepidemien i Gaupne.

Fra Doktor Paasche har vi modtaget følgende:

Til
„Sogns Tidendes” redaktion.

I sidste „Sogns Tidende” findes en notis, hvori ophyses, at der for nærværende i Gaupne sogn af Lyster optræder en difteritepidemi, samt at der til dato er forekommet 13 dødsfald. Dette er ikke ganske korrekt, idet epidemien, der varede omtrent en maanedstid, ophørte ved juletider uden at senere noget nyt tilfælde er indtruffet. Af sygdommen døde 6 børn foruden 2 dødsfald, der indtraf, uden at sygdommens karakter var konstateret af læge; det er dog ikke usandsynligt, at dette ogsaa har været difterit, ialfald for det ene tilfældes vedkommende.

Lyster 1—2—93.

Yrbødigst
Paasche,
distriktslæge.

Sogns Tidende.
Lærdal, Lørdag den 4de Februar 1893.

Gruvlebakken.

Ein av dei som budde i Gruvlebakken, han var snikkar, omkom berre 23 år gamall.
Han fekk høyvogni hver seg då ho velta.

1897.

Syrgjeleg ulukka i Luster.

9 menneskje drukna.

Ei tung og sorgsam ulukka hende i Luster millom Sørheim og Skjolden no laurdags kvelden kl. 10 $\frac{1}{2}$. Ein liten open motorbaat med 10 menneskje kvelvde, og baaten og dei 9 gjekk til botnar med det same, berre ein ungdom, Torbjørn Eide, som hadde hoppa ut, fekk berga seg ved symjing dei paalag 200 meter til lands.

Me raaka sundag lærar Kristen Sørheim som var ein av dei fiste som saag desse som ved denne syrgjelege ulukka so uventa og braadt kom burt.

Han kunde fortelja: at det laurdag hadde vore jordferd paa Sørheim etter Liv Eide. Ei mengd av slegt og vener fraa Skjolden var innbedne og hadde vore med i jordeferdi og i møtet i heimen etterpaa framhyver kvelden.

Kl. 10 $\frac{1}{2}$ um kvelden skulde so tvo motorbaatar fara attende til Skjolden med folket derifraa. Fyrst gjekk den minste med 10 menneskje. Han kunde ikkje vera tungt lasta, daa han skulde greida 20 menneskje. Den andre og større motorbaaten vart liggjande att ei tid og elda upp.

Beret var stillt og vakkert daa baaten gleid innhyver. Men fylkesbaaten som gjekk i ruta fraa Skjolden, hadde sett sterke dynningar i sjøen, og ei av desse bylgjor var det nok som fyllte motorbaaten.

Torbjørn Eide som i klædi vann aa symja i land, var so medtefen at han fall i uvit og ingi greida kunde gjeva for det fyrste.

Dei som gjekk med var:

Erik Nyhus, som aatte baaten, og kona hans og ein son, gardbrukar Jakob Bolstad, Ola Eide og kona, Knut S. Eide og kona Anna Dahl.

I melding fraa D. Alme høyrer me at folk paa den andre sida hadde høyrnt naudropi, og kom til uluffestaden snarast raad, men daa var ingen ting aa høyra eller sjaa. Etter varsling kom lensmann og dokter paa staden kl. 1 um natti. Nokvo seinare flotna liki av Barbra Nyhus og Anna A. Bolstad upp. Oppliving vart sett i gang, men diverre utan hjelp.

Ulukka er den sværafte me kjenner til paa Sognefjorden i den seinare tid, og bygderne, og ferleg Luster, er djupt gripne av den syrgjelege hending.

Alle som kom burt var i sin beste alder, strævsame og gilde arbeidsfolk dei fleste, og mange av dei let etter seg fleire ukonfirmera born.

Me hadde ein telefonsamtale med lensmannen i Luster i dag. Han segjer at fokningsarbeidet held fram, naar beret tillet det. Men i gaar var det for sterk vind. Dei hev enno ikkje funne fleire lik enn Barbra Nyhus, kona aat Erik Nyhus, og enfja Anna Bolstadmoen. Der er elles urein botn paa 60–70 famnar.

Han som berga seg er no bra att, og var i gaar i smida og laga krokar til fofningsarbeidet.

Det var iffje Nyhus sjølv som styrde baaten daa ulukka hende, men det var den 19 aar gamle sonen hans, som ogso rauf til.

Der kom tvo store dynningar fraa fylkesbaaten «Ulden», og den fiste fyllte motorbaaten.

Der er 15 attlivande born etter dei burtkomne. Dei fleste sat i smaae kaar, og folk i Skjolden sette straks hjelpande innsamling i gang. Me spurte lensmannen um innsamling i heile Sogn var turvande, og han var av den meining. Provst Rødland hev teke paa seg aa ta mot gaaborne.

Sogns Tidend.
Onsdag 1. august 1928.

Den ulykkelige motorbaatferd i Lusterfjorden.

T.v.: Et billed fra sørgehvitideligheten i Fortun kirke. Ristene er stillet op i række i midtgangen op mot foret. T.h.: Dette billede er tat lørdag utenfor familjen Nyhus' hjem, hvor folk var samlet ved de omkomnes baarer.

Da ofrene for ulykken blev begravet lørdag.

Bergens Aftenblad.
Torsdag 9de august 1928.

Bus-sjåføren ville hindre kollisjon med amerikaneren.

Ulykkesbilen i Lusterfjorden fotografert av BU i morges.

Forbifjøringen årsak til ulykken i Luster.

Lørdag mellom klokken 18 og 19 ble en av Sogn Billags busser rammet av den alvorligste ulykke som er skjedd i selskapets 30-årige historie. Ulykken, som inntraff ved Råaberget 3-4 kilometer fra Gaupne, kostet fire mennesker livet. Det er den 37 år gamle sjåfør Johannes Stokkebø som førte bussen, hans 27 år gamle hustru Johanna, hans 17 år gamle sønn, Arild og Stokkebøs tante, den 78 år gamle Brita Dy Hagen. Politimesteren i Hermansverk, Erling Amundsen, opplyser til Bergens Arbeiderblad at årsaken til ulykken er at en stor Oldsmobile, med en syttiår gammel norsk-amerikaner ved rattet, kolliderte med bussen under forbifjøring. Norsk-amerikaneren kom fra Alaska til Bergen lørdag morgen og var på vei til en bror på Sunndalsøra. Han og hans frue kom fra ulykken uten skader.

Ulykken skjedde på en veistrekning som politimester Amundrud karakteriserer som temmelig oversiktlig. Hendelsesforløpet skal, så vidt etterforskerne har brakt på det rene, være følgende:

Bak bussen som Stokkebø førte, kom det to biler. Det var en mindre svenskregistrert bil og den bilen som norsk-amerikaneren førte. Ved Råaberget har Veivesenet drevet utbedringsarbeider, de har bl.a. sprengt bort fjell slitt at veien er bred og fin. På denne brede veistrekningen førte Stokkebø ut til siden, og den svenske bilen passerte. Akkurat idet den svenske bilen var ferdig med forbipasseringen snevret veien seg inn igjen. Dette har imidlertid ikke norsk-amerikaneren vært oppmerksom på, og han forsøkte å presse seg forbi bussen i helene på svensken. Han klarte det ikke og førte inn i venstre side på bussen med sin høyreside.

Hva Stokkebø foretok seg bak bussens ratt, vil vel aldri bli brakt på det rene, men norsk-amerikaneren har forklart til politiet at han tror Stokkebø kastet busen til høyre for om mulig å unngå en kollisjon. Sammenstøtet mellom busen og bilen var ikke særlig kraftig. Politimester Amundrud mener at det er uteløst at norsk-amerikaneren regulært har skubbet busen utfor veibanen. Føreren av ulykkesbilen forteller ellers at han stoppet noen meter fra det stedet hvor kollisjonen inntraff og han gikk tilbake for å se hvordan det var gått med busen.

Busen gikk kast i kast nedover en 40–50 meter høy skråning som er temmelig bratt — ca. 45 grader. — Som en av passasjerene som overlevde, Elias Bolstad, opplyser annet sted i dagens avis, er det på det rene at busen gjorde minst 3 rundkast, muligens var det 4. Busen ble stående på hjulene, og de overlevende kunne krabbe ut gjennom de istrykkeslåtte rutene. Politimester Amundrud sier at det må karakteriseres som et under at noen overlevde i det hele tatt.

De overlevende fikk assistanse fra turister som kom forbi ulykkesstedet — blant annet gjorde noen englske turister en strålende innsats. Etter en stund kom bil fra sykestuen i Luster, og dit ble alle sammen, både de døde og overlevende kjørt. Elias Bolstad og hans 15 år gamle sønn ble sammen med Stokkebøs 7 år gamle datter dimittert straks. På sykestuen ligger nå den 67 år gamle Andreas Langeteig og en dame ved navn frk. Talle.

Norsk-amerikaneren ble avhørt straks etter ulykken og fikk lov å reise videre til Sunndalsøra, men politimester Amundrud gir uttrykk for at han vil bli avhørt flere ganger.

Når det gjelder busen er den totalstødet. Disponent B. Drægner i Sogn Villag sier til «BL» at man vil heve busen, men det er et åpent spørsmål om man kan reparere den igjen. Busen var satt opp som ekstrabus og kjørte en arbeidsrute.

Far og sønn overlevde busulykken:

Jeg hørte noen som skrek — så ble det stille — .

Et under at busen ikke sank.

Den 56 år gamle Elias Bolstad som er bosatt i Martin Wahlgate 9 her i Bergen og hans vel femten år gamle sønn Atle, var med i ulykkesbusen. De to var på vei til Bolstads fødested i Skjolden hvor de nå ferierer. Bolstad og sønnen kom fra ulykken med noen småskader, og de var begge i god form da «Bl» snakket med Bolstad i telefonen i går kveld.

Bolstad opplyser at da han skjønnte det ville gå galt, så kastet han seg ned på gulvet mellom stolsetene.

— Jeg satt på tredje stolrad, regnet forfra, og min sønn satt to rader bak. Merkelig nok fikk han samme innstyrtelse som meg og kastet seg ned på gulvet. Der lå vi og holdt oss fast så godt vi kunne.

— Jeg vet med sikkerhet at busen gjorde tre rundkast, men det er mulig det var fire. Selv holdt jeg tellingen til to, sier Bolstad til vår avis.

— Da busen var i det første rundkastet hørte jeg noen som skrek, men etter at den landet igjen, var det stille. Busen gikk med forferdelig fart nedover i lien, og det var klart at vi kom til å lande i sjøen. Heldigvis sto det et par store oldertrær i busens vei. De tok kraftig av for farten, noe som nok gjorde sitt til at busen ble stående på temmelig grunt vann, bare 4–5 meter fra strandkanten. Hadde ikke trærne dempet farten, ville vi uten tvil kommet lenger ut og havnet i marebakken.

— Jeg har lest at når et kjøretøy havner i vannet, skal man ligge stille til det er fylt med vann, og deretter forsøke å komme seg ut. Derfor ble jeg liggende stille og jeg så vannet steg. Da vannet var steget til midt opp på vinduet stoppet det imidlertid og jeg reiste meg opp. Ut gjennom et istrykflått vindu kunne jeg se at Atle, sønnen min sto inne på stranden.

— Da det rolig far, det er grunt vann og du kan fint komme deg til land, sa han. Jeg tok meg ut gjennom vinduet og vadet inn mot stranden.

Bolstad forteller videre at på veien inn til stranden fant han liket av den 17 år gamle Arild Stoffebø. — Jeg kunne se at han var ille tilredt og det ville ikke nytte med noe opplivingsforsøk. Jeg bar ham inn på stranden og la en rist fra busen over ham, sier Bolstad.

— Inne i busseten sto det en mann og skrek om hjelp. Jeg visste ikke selv hvor skadet jeg var, blant annet rant blodet nedover meg fra et kutt jeg hadde fått i hodet. Derfra torde jeg ikke ta meg ut for å hjelpe mannen som ropte på hjelp. De får ta det med ro, så skal vi komme snart. Det er ikke noe farlig nå lenger, sa jeg. Sønnen min undersøkte om jeg hadde fått alvorlige skader, men det hadde jeg ikke og vi løp opp på veien for å hente hjelp.

— Vi fikk stoppet noen engelske turister som kom forbi i en bil, og de løp ned til fjorden med bandasjer og gasbind og gjorde en meget verdifull innsats. Fra Luster kom det sykevogn, og de som var døde og de overlevende ble fraktet til sykestuen i Luster. På sykestuen måtte jeg sy noen sting i kuttet jeg hadde fått i hodet. Sønnen min hadde bare fått noen skrubbår, og vi kunne reise avgårde igjen.

De som nå ligger på sykestuen i Luster er Andreas Langeteig som er 67 år gammel, og en 18 gammel Luster-dame som heter frk. Talle. På sykestuen opplyses at det ikke er fare for livet til noen av dem.

Når det gjelder de som omkom så mener Volstad at sjåføren Johannes Stoffebø, ble drept da busseten landet etter første rundkast.

— Busseten landet med den siden der Stoffebø satt og den ble trykket kraftig inn. De andre som ble drept satt foran sammen med Stoffebø og de ble nok slått i hjel. Jeg tror ikke de druknet da vannet trengte inn i busseten, sier Volstad.

Bergens Arbeiderblad.
25. juli 1966.

